

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРОПІДПРИЄМСТВА

*Юхименко П.І., д.е.н., професор,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква
Карпенюк В. Ю., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква*

Розкрито чинники впливу на інноваційний розвиток агропідприємства, зроблено їх систематизацію та обґрунтовано важливість врахування їх в період втілення інноваційних технологій, відображено специфічні чинники для агропідприємств.

Проаналізуємо цю проблему на конкретному підприємстві. Чинники, які вплинули на успішну реалізацію інноваційного проєкту запровадження нових технологій на підприємстві ТОВ «ОСТРІЙСЬКЕ», то вони мають внутрішній і зовнішній аспект. Ґрунтовний їх аналіз показав, що вони доволі різноманітні за змістом, особливостями і напрямками впливу, що обумовлює доцільність їх класифікації (табл. 1). До внутрішніх чинників відносимо ті, які безпосередньо стосуються можливостей підприємства, обсягу та якості наявних ресурсів, організації його діяльності. До зовнішньої групи відносимо чинники зовнішнього середовища (екзогенні), які впливали на успішність реалізації проєкту і не піддаються чи слабо піддаються контролю з боку підприємства, і воно повинно до них пристосовуватися.

Таблиця 1

Комбінації впливу чинників на реалізацію проєкту інноваційної діяльності підприємства ТОВ «ОСТРІЙСЬКЕ»

Ендогенні чинники	Екзогенні чинники
Чинники що сприяли реалізації інноваційного проєкта підприємства	
<i>Мобілізація усіх ресурсів (фінансових, матеріально-технічних та інших), були використані для розробки та реалізації інновацій</i>	<i>Входження у нове конкурентне середовище, яке підштовхнуло до інноваційних розробок та впровадження новітніх технологій для здешевлення продукції</i>
<i>Схильність керівництва підприємства до змін, нововведень, прагнення до самореалізації</i>	<i>Наявність науково-технічних розробок в країні (галузі).</i>
<i>Наявність (джерело) отримання науково-технічних розробок (тісне співробітництво із фахівцями БНАУ)</i>	<i>Міжнародна досвід та науково-технічна кооперація фермерів</i>
<i>Впровадження механізму забезпечення необхідних умов та матеріальні стимули для творчої, продуктивної праці</i>	<i>Розвиток інноваційної інфраструктури регіону</i>
<i>Наявність власного напрацьованого алгоритму виконання</i>	<i>Державна підтримка інноваційної діяльності</i>

завдань з інноваційного розвитку	(часткова компенсація у придбанні техніки і будівництві нових корівників)
Чинники стримання інноваційної діяльності підприємства	
Не завжди достатність власних фінансових ресурсів для удосконалення підприємницької діяльності	Низька доступність кредитів і державної підтримки модернізації виробництва (часто бюрократичні чинники, корупція)
Недостатня орієнтація організаційних структур регіону на інноваційну діяльність, відсутня підтримка з боку керівних органів громади	Відчутна незбалансованість за напрямками науково-інноваційного потенціалу держави, не достатня розвиненість зв'язків з БНАУ (науки й бізнесу на регіональному рівні)
Опір змінам під час впровадження інновацій та нововведень (не бажання місцевих працівників проходити курси освоєння нових технологій)	Недостатня інтегрованість підприємства у міжнародне науково-технічне співробітництво
Відсутність достатності матеріальних стимулів та умов для творчої праці (особливо низової ланки працівників)	Відплив фахових спеціалістів та кваліфікованих працівників з країни (особливо вимушена міграція під час війни)
Недостатній рівень аналітично інформаційної бази підприємства	Нерозвиненість інформаційного забезпечення інноваційного процесу
Брак кваліфікованого ініціативного персоналу (особливо обслуговуючого персоналу)	Недостатня активність держави у формуванні інституційного середовища для інноваційного розвитку

Джерело: Складено автором на основі вивчення досвіду інноваційної діяльності підприємства ТОВ «ОСТРІЙСЬКЕ».

З досвіду діяльності підприємства ТОВ «ОСТРІЙСЬКЕ» можна зробити узагальнюючі висновки для розвитку інноваційних агропідприємств. Реалізація інновацій у сфері аграрної бізнес-діяльності у великій мірі обумовлена кліматичними особливостями регіону. Суб'єкти агробізнесу мають це враховувати під час планування бізнес-діяльності щодо введення в обіг відповідної інновації, розробки інноваційних бізнес-проектів. Відмітимо ці фактори впливів з досвіду підприємства ТОВ «ОСТРІЙСЬКЕ»:

1. Врахування природно-кліматичних умов регіону, природно ресурсного потенціалу, що впливає на вибір спеціалізації виробництва підприємства. Різноманітність видів вироблюваної сільськогосподарської продукції, продуктів її переробки, впливає на вибір технології обробітку продукції, вирощування й годівлю тварин.

2. Наявність інфраструктури забезпечення різноманітності видів виробництва, існування специфіки архітектоніки агропідприємств за різними організаційно-правовими формами та формами власності, розмірами, спеціалізацією, підпорядкованістю, кооперацією тощо для можливого формування виробничого кластеру, що є важливим фактором розвитку;

3. Досвід впровадження інноваційних технологій підприємства ТОВ «ОСТРІЙСЬКЕ» засвідчив необхідність тісного спілкування з науковцями для підбору технології виробництва з врахуванням особливостей природно-

кліматичних умов, дорожно-транспортних мереж, віддаленості від постачальницьких центрів і ринків збуту продукції й інших чинників;

4. Для кореляції результатів інноваційних технологій з їх науково-обґрунтованими параметрами врахувати можливості сільськогосподарських товаровиробників для тісного спілкування з інформаційно-консультативними службами і організаціями, які виробляють науково-технічну інноваційну продукцію;

5. Наявність людського капіталу для забезпечення дієвості інноваційної технології (підприємству ТОВ «ОСТРІЙСЬКЕ» прийшлося налагодити транспортування фахівців для технологічного обслуговування тваринництва із Вінничини і Тернопільщини);

6. Особливо на першій стадії впровадження інноваційної технології важливо налагодити і забезпечити організаційно-економічний механізм із розробниками технології, самовпевненість у своїх можливостях не завжди дає позитивний результат.

Власне подібні чинники впливів на ефективність втіленні інноваційних технологій на підприємствах аграрного сектора економіки обґрунтовують і науковці [2]. Тут важливе розуміння того, що інновації в агробізнесі – це результат реалізації об'єкта інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, нових сортів рослин тощо) у сфері агробізнесу, який спрямовано на отримання економічного, соціального, екологічного ефекту. Їх класифікація співвідноситься з об'єктами інноваційної діяльності, визначеними ст. 4 Закону України «Про інноваційну діяльність» [1]. Тому просто почув, почитав, познайомився у сусіда не завжди спрацьовує. Технологія вимагає обґрунтованих підходів і чіткості в їх дотримання елементів забезпечення дієвості, тому важливо налагодити зв'язки розробниками їх. Білоцерківський регіон має ці унікальні можливості, оскільки тут функціонує цент наукових розробок – БНАУ.

Досвід успішної реалізації інноваційного проєкту ТОВ «ОСТРІЙСЬКЕ» засвідчив, що одним із важливих чинників ендогенного впливу є наявність ресурсів (фінансових, матеріально-технічних, людських та інших), які можуть бути використані при впровадженні інновацій. Це постійно діючий чинник прямої дії, який можна регулювати. Наявність відповідних ресурсів визначає масштаби й результати інноваційної діяльності. При їх відсутності така діяльність стає практично неможливою.

Література

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

2. Сучасні підходи до соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку суб'єктів національного господарства: монографія: за ред. Л.М. Савчук, Л.М.Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2020. 520 с.